

RAPORT Z WIZYTACJI MUZEUM

DATA WIZYTY

17.02.2024

PEŁNA NAZWA INSTYTUCJI (PL i ENG)

Muzeum Toruńskiego Piernika / The Museum of Toruń Gingerbread

LOKALIZACJA

ul. Strumykowa 4, 87-100 Toruń

ROK ZAŁOŻENIA

2012 – jako Dział Historii Toruńskiego Piernikarstwa Muzeum Okręgowego w Toruniu:
2015 – jako Muzeum Toruńskiego Piernika, oddział Muzeum Okręgowego w Toruniu z odrębną lokacją.

FINANSOWANIE PLACÓWKI

Samorządowe: finansowane przez miasto Toruń, fundusze unijne (np. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego). Mecenasem i największym sponsorem Muzeum Toruńskiego Piernika jest Fabryka Cukiernicza Kopernik S. A., dostarczająca zarówno funduszy na funkcjonowanie i rozwój instytucji, jak też eksponatów, świeżego ciasta i wypieków na ekspozycję oraz zajęcia i warsztaty.

WYSTAWY STAŁE

Nowoczesna, multimedialna i multisensoryczna (oddziałująca na wszystkie zmysły) wystawa stała została otwarta w 2025 roku. Fundatorem wystawy jest Gmina Miasta Toruń, która sfinansowała adaptację dawnej fabryki pierników Gustava Wessego na potrzeby muzealnej ekspozycji. Zainstalowana została na wszystkich kondygnacjach siedziby instytucji, mieszczącej się w dawnej, XVIII - wiecznej fabryce pierników należącej niegdyś do rodziny Wesse.

Gmach postfabryczny został zmodernizowany na potrzeby ekspozycji łączącej tradycję z nowoczesnością. W całym budynku unosi się aromat przypraw korzennych i wypiekanych pierników. Każda kondygnacja poświęcona została innemu aspektowi historii i procesu wypieku toruńskiego przysmaku.

Wystawa zaprojektowana została pod kątem jak największej dostępności – na każdy poziom dostać się można windą, a płaskie podłogi czyni przestrzeń przyjazną dla osób z ograniczoną mobilnością. Zastosowanie nowoczesnych technologii i interaktywnych elementów pozwala zaangażować wszystkie zmysły, co pozwala na pełniejsze doświadczenie przestrzeni wystawy. Wszystkie materiały multimedialne opracowane zostały w trzech językach: polskim, angielskim i niemieckim.

1. PIWNICA: „PIERNIKOWE KORZENIE – OD FORMY DO PIECA”

Wystawowa przestrzeń piwnicy skupia się na ukazaniu początków toruńskiego piernikarstwa. Wyeksponowana w niej została unikalna kolekcja drewnianych form piernikarskich z XVII–XX wieku, ukazujących mistrzostwo snycerki i artyzm korzennych wypieków. Dodatkowo, zwiedzający mogą zobaczyć różne rodzaje pieców używanych do wypieku pierników na przestrzeni wieków, od zrekonstruowanego pieca średniowiecznego po piec z XX wieku.

Najistotniejszymi rozwiązaniami interaktywnymi w tej przestrzeni są:

- a) Wirtualna piekarnia, czyli hologram - postać wyświetlana na ścianie, wprowadzająca zwiedzających w przestrzeń wystawy. W piekarnię wcieliła się aktorka. Hologram uruchamia się na czynniki ruchu.

- b) film wyświetlany z projektora umieszczonego nad piecem, ukazujący proces produkcji pierników w Fabryce Kopernik (dostarczającej placówkę ciasta i wypieków).

- c) W rekonstrukcji cukierni z XIX wieku pod manekinem kucharza znajduje się blat, na którym wyświetlany jest obraz z rzutnika. Materiał video ukazuje etapy procesu wypieku ciasta.

- d) Multimedia obecne są też w przestrzeni ukazującej uzyskiwanie miodu do wypieków. Na wieku beczki z miodem umieszczono tablet dotykowy, przedstawiający informacje o pracy bartnika i pszczelarza.

Najbardziej sensoryczną częścią ekspozycji poziomu piwnicy jest pracownia snycerska. Prezentuje unikatową kolekcję form piernikarskich z okresu od XVII do XX wieku, które można dotykać.

W pracowni organizowane są warsztaty z profesjonalnymi rzeźbiarzami, co umożliwia uczestnikom zapoznanie się z tradycyjnymi technikami rzeźbienia w drewnie oraz historią form piernikarskich.

2. PARTER: „ZMYSŁOWY ŚWIAT PIERNIKA”

Przestrzeń zaaranżowana na parterze prezentuje historię i tradycję toruńskich pierników. Ta część wystawy skupia się na przybliżeniu fenomenu miejscowych wypieków poprzez zaangażowanie wszystkich zmysłów zwiedzających: wzroku, dotyku i węchu.

Dwie główne przestrzenie parteru to:

a) Sala Surowców, w której znajdują się podstawowe składniki ciasta piernikowego, które można oglądać, wąchać i dotknąć;

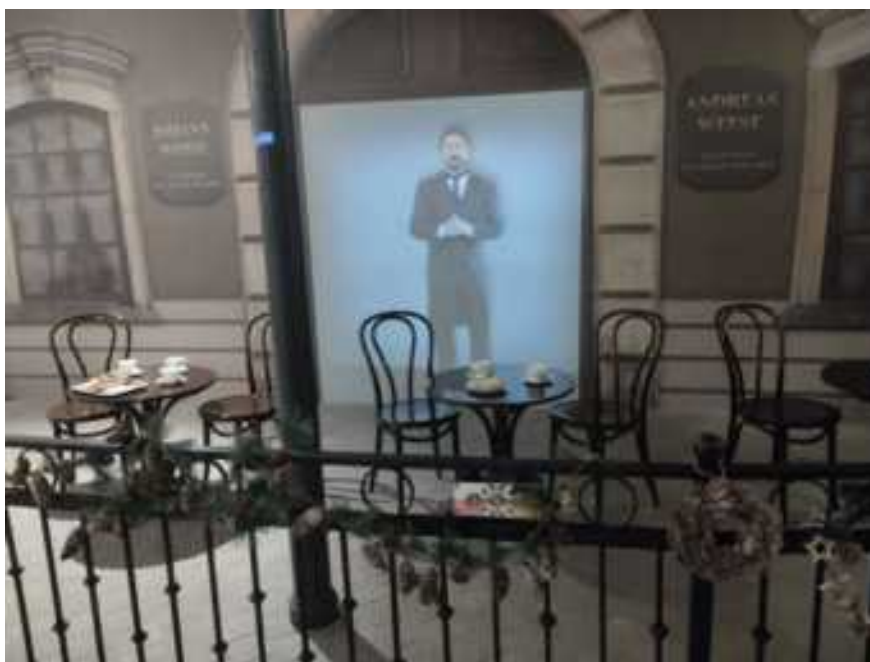
e) Warsztaty Piernikarskie, czyli przestrzeń do własnoręcznego przygotowania i wypieku tradycyjnych pierników. Znajduje się tutaj 50 w pełni wyposażonych stanowisk do indywidualnej pracy.

Przestrzeń uzupełnia stół multimedialny z ekranem dotykowym. Materiał przedstawia biogramy najśłynniejszych placówek cukierniczych Torunia na mapie miasta.

3. PIERWSZE PIĘTRO: „PIERNIK W SALONIE, KUCHNI, SKLEPIE I KLUBIE”

Pierwsze piętro to wystawa prezentująca funkcjonowanie toruńskiego piernika w życiu codziennym miasta na przestrzeni lat. Głównymi elementami są rekonstrukcje konkretnych przestrzeni, co umożliwia immersyjność – „zanurzenie” się w historię przez zwiedzających.

Na wstępie zwiedzających wita wirtualna postać – hologram Andreeasa Wesse, właściciela czołowej toruńskiej fabryki cukierniczej z XIX wieku, zapraszającego zwiedzających na przechadzkę po jego domenie. W postać wcielił się aktor. Hologram uruchamia się na czytnik ruchu, gdy zwiedzający podchodzą do ekspozycji.

Zwiedzający mogą wejść do głównego biura fabryki, z samym dyrektorem (w formie manekinu) za biurkiem. Interaktywną częścią tej ekspozycji jest dźwięczący telefon na biurku. Po przyłożeniu słuchawki do ucha usłyszymy głos dyrektora, zlecającego bratu zakup określonych towarów.

Zwiedzający mogą wejść do ekskluzywnego salonu w mieszkaniu Andreeasa Wessego, siadając na fotelu przy stoliku.

Kolejna przestrzeń to tradycyjna kuchnia, w której wypiekało się pierniki, przede wszystkim toruńską specjalność, czyli „Katarzynki”.

W tejże przestrzeni na stole kucharza zamontowany został tablet do przeglądania skanów klasycznej książki z recepturami na piernikowe wypieki.

Mogą również wejść do sklepów z piernikami z XIX i XX wieku, oglądając lady sklepowe i szafy z półkami, na których piętrzą się różnorodne opakowania i asortyment. Wrażenia realizmu tych wnętrz dopełniają autentyczne, świeże i pachnące pierniki w pudełkach i słojach.

W rekonstrukcji kawiarenki z okresu PRL umieszczony został telewizor, na którym wyświetlane są kroniki filmowe dotyczące produkcji pierników w toruńskich zakładach.

Charakterystycznym elementem przestrzeni jest samochód marki Żuk, służący w okresie PRL do rozwożenia toruńskich pierników do sklepów. Zwiedzający mogą zajrzeć do środka pojazdu, przyglądając się z bliska desce rozdzielczej z minionych lat. Klimatu epoki dopełnia słup ogłoszeniowy z reprodukcjami artykułów o Fabryce Kopernik.

Najbardziej nowoczesnym technologicznie elementem tej części wystawy jest Wirtualna Garderoba, czyli interaktywna instalacja z lustrem i projektorem, pozwalająca zwiedzającym wcielić się w postacie właściciela fabryki, kucharza, damy z wyższych sfer bądź kramarki.

DRUGIE PIĘTRO: „PIERNIKOWE LABORATORIUM” I WYSTAWA CZASOWA

Na drugim piętrze mieści się Piernikowe Laboratorium, gdzie odbywają się interaktywne zajęcia i pokazy związane z piernikową historią i recepturami. Nie jest dostępne w zwykłym trybie zwiedzania, zostaje uruchomione na potrzeby konkretnych wydarzeń.

Większość przestrzeni wypełnia wystawa czasowa.

WYSTAWY CZASOWE (obecne na dzień wizyty i w ostatnich 3 latach)

Aktualna wystawa czasowa nosi tytuł: „Wafel teatralny. Długa historia małego smakołyku” i przedstawia 70 lat wafla teatralnego.

Interaktywnym rozwiązaniem na ekspozycji czasowej jest ekran z materiałem video w instalacji imitującej teatrzyk, ze sceną i siedzeniami dla trójki widzów.

Interdyscyplinarność wystawy przejawia się w galerii oryginalnych plansz komiksu, przybliżającego w dowcipny sposób historię toruńskiego piernika. Album komiksowy, z którego pochodzą wybrane plansze, jest dostępny dla zwiedzających bezpłatnie na ladzie przy szatni (więcej w rubryce DRUKI EDUKACYJNE).

Dodatkowa wystawa czasowa, prezentowana w Ratuszu Staromiejskim, nosi tytuł „„Formy piernikarskie w polskich kolekcjach muzealnych” i prezentuje 431 form piernikarskich z całego kraju.

W ostatnich trzech latach Muzeum zorganizowało kilkanaście wystaw czasowych, których tematyka krąży wokół słodkich wyrobów piekarskich, jak też działalności artystycznych powiązanych z tworzeniem form piernikarskich (rzeźbiarstwo, snycerstwo).

Największym powodzeniem frekwencyjnym cieszyły się następujące ekspozycje:

„Piernikowo-kreatywny. Marcin Goetz i jego pierniki.” – dolnośląski piernikarz przedstawia swoje wypieki.

„Między tradycją a nowoczesnością. Stanisław Kościński, rzeźba i snycerstwo.” – przedstawiająca dorobek młodego artysty-rzeźbiarza, którego ulubionym tworzywem jest drewno.

„Formy piernikarskie w polskich kolekcjach muzealnych” - prezentująca bogaty zbiór form piernikarskich pochodzących z różnych muzeów w Polsce. Wystawie tej towarzyszył program edukacyjny, specjalna ścieżka przewodnicka oraz interaktywne warsztaty snycerskie.

"Świat toruńskiego piernika" - interaktywna wystawa ukazująca tradycje toruńskiego piernikarstwa, dawne rzemiosło oraz świat XIX-wiecznego przemysłu i handlu.

„Zatrzymaj się, spójrz, kup. Reklama i opakowania do pierników z Fabryki Cukierniczej „Kopernik” S.A.” - przybliżająca najciekawsze druki reklamowe i opakowania ze zbiorów Muzeum Toruńskiego Piernika i Fabryki Cukierniczej „Kopernik” SA.

OFERTA EDUKACYJNA (na dzień wizyty, ze szczególnym opisem elementów interaktywnych) - W TYM KONIECZNIE OPIS DODATKOWYCH DRUKÓW EDUKACYJNYCH (jeśli są wydawane)

Oferta edukacyjna Muzeum skierowana jest do osób w każdym wieku. Cechą wspólną zajęć i warsztatów jest łączenie teorii z praktyką, czyli poznawanie historii toruńskiego piernika oraz aktywne uczestnictwo w procesie jego tworzenia.

„Warsztaty Wypieku Pierników” - odbywające się codziennie, o pełnej godzinie, z limitem miejsc do 50 uczestników. Uczestnicy zapoznają się z klasycznymi przepisami i metodami pieczenia toruńskich pierników, a potem samodzielnie przygotowują i ozdabiają swoje wypieki. Stanowi to część interaktywną zajęć, działającą na zmysły i umożliwiającą kreatywne działanie.

"Z Piernikiem na Dłgie Zimowe Wieczory – Warsztaty Szydełkowania"
- warsztaty o charakterze interaktywnym, przeznaczone dla osób chcących nauczyć się tej techniki rękodzieła i stworzyć ozdoby w kształtach oraz wzorach charakterystycznych dla piernikowych tradycji Torunia.

„Boże Narodzenie Piernikiem Pachnące” – coroczne warsztaty, przybierające za każdym razem inną formułę: praktyczną (interaktywną), wykładową, pokazową, itd.

INNE PRZESTRZENIE

Klubokawiarnia – znajdująca się na pierwszym piętrze Muzeum. Odbywają się w niej różnorodne wydarzenia, takie jak prelekcje, warsztaty czy spotkania tematyczne z ekspertami, mające za temat historię i tradycję toruńskiego piernikarstwa.

Sala Baśni i Legend, zwana również Piernikową Chatką – znajdująca się na parterze interaktywna przestrzeń, przeznaczona dla rodzin z dziećmi, zachęcająca do samodzielnych działań.

Ściany wydzielonej przestrzeni imitują wnętrze piernikowej chatki. W centralnym punkcie znajduje się obramowanie imitujące wrota, za którymi umieszczony został ekran, na którym prezentowana jest baśń o Jasiu i Małgosi.

W prowadzącym do chatki korytarzu na ścianach z prawej i lewej strony zainstalowano szereg ekranów, prezentujących toruńskie legendy związane z piernikami.

W Sali znajduje się również kącik gier i zabaw, gdzie w zasięgu dotyku najmłodszych zwiedzających umieszczono ekran dotykowy z grami i zabawami, np. piernikowe memory.

Kolejny przykład interaktywności tej przestrzeni to otwierane szufladki z różnymi przyprawami (goździk, imbir, cynamon – przyprawy korzenne), których można dotknąć i powąchać.

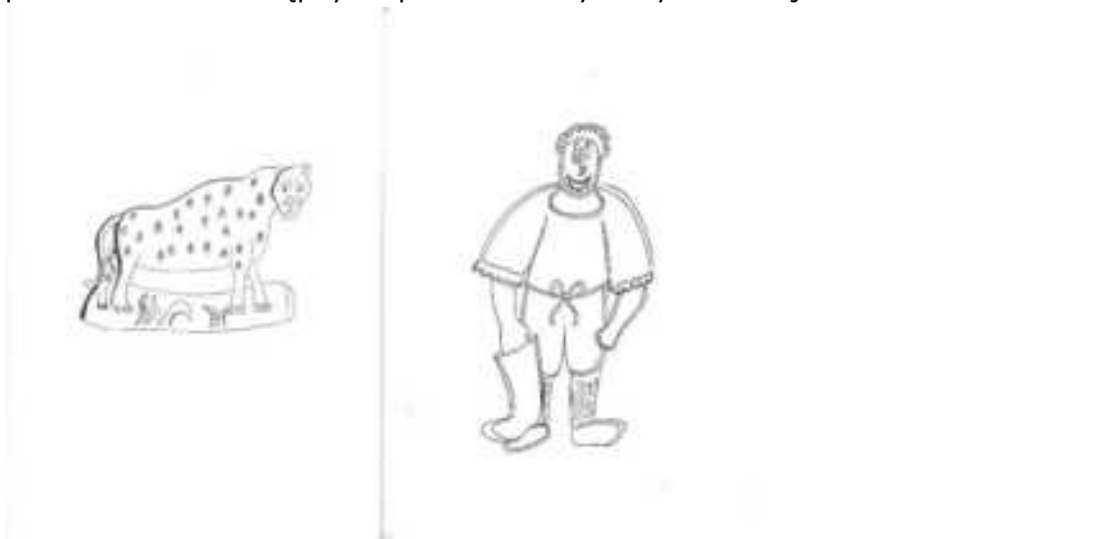
DRUKI EDUKACYJNE

Piernikowa Jednodniówka – wraz z otwarciem każdej wystawy czasowej Muzeum wydaje czterostronicową gazetkę, przedstawiającą rozmaite ciekawostki z nią związane. Gazetka jest dostępna bezpłatnie dla zwiedzających na blacie przy szatni na parterze oraz na przestrzeni samej wystawy, np. na blacie zakładu cukierniczego na pierwszym piętrze. Układ szpalt, czcionka i pożółkła faktura wydruku imitują styl gazet z okresu PRL.

Pierniś. Odnaleźć siebie – komiks autorstwa Mateusza Busa, opowiadający historię toruńskiego piernika w formie przystępnej dla najmłodszych. Wydany jest bezpłatnie przez Muzeum i dostępny na przestrzeni wystawy czasowej.

Na końcu komiksu umieszczono plansze z kolorowanymi, zachęcające dzieci do współtworzenia świata przedstawionego w komiksie.

DOSTĘPNOŚĆ instytucji i prowadzonych działań

Budynek, w którym mieści się instytucja, nie ma barier architektonicznych. Płaskie wejście z poziomu dziedzińca ułatwia dostęp osobom poruszającym się na wózkach. W budynku zainstalowano windę, umożliwiającą dostęp do wszystkich poziomów.

Płaskie podłogę z antypoślizgową powierzchnią umożliwia poruszanie się bez przeszkód osobom z ograniczoną mobilnością. W piwnicy i na parterze znajduje się toaleta dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Na każdej kondygnacji znajduje się plan tyflograficzny, umożliwiający przestrzenną orientację.

Zastosowane w interaktywnych tablicach kontrasty zwiększają czytelność tekstu i ilustracji. Wszystkie materiały video posiadają komplementarną ścieżkę audio, pozwalającą na zapoznanie się z narracją osobom niedowidzącym i niewidomym,

natomiast materiał video opatrzony został opcjonalnymi napisami w trzech językach, co umożliwi poznanie narracji osobom niedosłyszącym i niesłyszącym. Opracowanie wszystkich materiałów obecnych na przestrzeni wystawowej w języku polskim, angielskim i niemieckim zwiększa jej dostępność międzynarodową. Materiały audio w słuchawkach dostępne w trzech językach, a opisy na wystawie w dwóch: polskim i angielskim.

Muzeum zatrudnia koordynatora, zajmującego się współpracą z osobami niepełnosprawnymi. W ofercie dla zwiedzających brak jest audioprzewodnika, istnieje natomiast możliwość umówienia się na zwiedzanie przewodnickie z udziałem tłumacza języka migowego (jak również tłumacza na język ukraiński).

STRONA INTERNETOWA

Strona Muzeum Toruńskiego Piernika ma charakter zakładki na stronie Muzeum Okręgowego w Toruniu (Muzeum Toruńskiego Piernika jest oddziałem tej instytucji). Układ jest czytelny i intuicyjny, z menu nawigacyjnym umożliwiającym łatwy dostęp do kluczowych sekcji, takich jak bilety, edukacja czy lokalizacja. Informacje przekazane zostały w czytelny i atrakcyjny sposób. Strona zawiera odsyłacze do reprezentantów placówki w mediach społecznościowych: Instagrama, Facebooka, Twittera i YouTube.

Po lewej stronie ekranu wyszczególnione zostały: adres placówki, kontakt telefoniczny, godziny otwarcia, ceny biletów i godziny zajęć warsztatowych. Udostępniona została opcja zakupu biletu online oraz mapa z lokalizacją placówki.

Na środku strony znajduje się multimedialna galeria zdjęć ukazujących charakterystyczną bryłę kamienicy i przestrzenie ekspozycyjne.

Główny tekst główny na stronie wprowadza w specyfikę wystawy, przybliżając również historię wypieków piernikowych w Toruniu.

Poniżej zamieszczone zostały odnośniki do stron z ofertą specjalną i aktualnościami.

Strona Muzeum Toruńskiego Piernika spełnia standardy dostępności, oferując rozwiązania takie jak możliwość zmiany kontrastu i powiększania tekstu, co wspiera użytkowników z niepełnosprawnościami wzrokowymi. Struktura strony jest logiczna i czytelna, co ułatwia nawigację. Treści są uporządkowane w intuicyjnych sekcjach, zapewniając łatwy dostęp do informacji o wystawach, warsztatach, godzinach otwarcia i lokalizacji. Strona dostosowana jest do różnych urządzeń, zapewniając inkluzywność zarówno dla użytkowników komputerów, jak i urządzeń mobilnych. Tekst na stronie dostępny jest w trzech opcjach językowych: polskiej, angielskiej i niemieckiej. Podczas przeglądania można korzystać ze standardowych skrótów klawiaturowych, co ułatwia nawigację osobom z niepełnosprawnościami.

Paweł Hapka

Łódź, 20 grudnia 2024